

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАХОВА ІНОЗЕМНА МОВА

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
для іноземних здобувачів вищої освіти
всіх спеціальностей
першого (бакалаврського) рівня
(II частина)**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2026**

УДК 81'243(072)

Ф29

Укладач Н. В. Михайлюк

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації.

Протокол № 7 від 05.01.2026 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Фахова іноземна мова [Електронний ресурс] : методичні Ф29 рекомендації до виконання практичних завдань для іноземних здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня (II частина) / уклад. Н. В. Михайлюк. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2026. – 47 с.

Подано теоретичний матеріал, тести та вправи, які будуть сприяти формуванню комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти у сфері професійного спілкування в усній і письмовій формах, підвищенню їхнього загального освітнього рівня.

Рекомендовано для іноземних здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня.

УДК 81'243(072)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2026

Вступ

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Фахова іноземна мова» (змістовий модуль 2). Під час вивчення цієї навчальної дисципліни акцентовано увагу на формуванні в здобувачів вищої освіти теоретичних знань, наданні їм практичної спрямованості та виробленні вмінь використовувати їх у практичній діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування потрібної комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і писемній формах; формування навичок із практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; підвищення загального освітнього рівня іноземних здобувачів вищої освіти.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є професійний контекст розвитку комунікативної компетентності іноземних здобувачів вищої освіти з української мови, яку формують на основі інтегрування чотирьох основоположних умінь (читання, мовлення, аудіювання, письма).

Предмет навчальної дисципліни – комунікація, яку оптимізують у реально-часових мовленнєвих практиках із мови, у різних професійних (ділових) ситуаціях, що здійснюють для формування цілісного і персоналізованого образу світу, розвитку творчої активності й автономності здобувача вищої освіти та усвідомлення міжкультурних особливостей представників різних лінгвокультурних спільнот.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати професійні комунікативні компетентності; використовувати мовні навички, потрібні для розуміння тем, проводити дискусії та висловлювати свою думку; бути здатним застосовувати набуті знання та вміння на робочому місці в реальному житті.

Основні напрями вивчення: комунікативна особистість, професійна комунікація в діловому контексті, міжкультурне професійне спілкування.

Мета методичних рекомендацій – поглибити знання здобувачів вищої освіти щодо норм сучасної української літературної мови в професійному спілкуванні та граматичних конструкцій наукового стилю;

збагатити словниковий запас термінологічною, фаховою лексикою; підвищити загальномовний рівень через опрацювання літератури, запропонованої для самостійної роботи; сформувати практичні навички з професійного спілкування; розвинути комунікативні здібності.

Велику увагу під час вивчення всіх тем приділено засвоєнню мовних стереотипів комунікації певного фаху. Робота зі здобувачами вищої освіти передбачає дві складові: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів та їхньої фахової мовленнєвої культури. Пропоновані методичні рекомендації спрямовано на набуття ними граматичних та мовленнєвих компетентностей, що передбачає вміння створювати висловлювання відповідно до комунікативного наміру, починати професійну дискусію, використовуючи для цього доречні мовні засоби.

Методичні рекомендації містять значний обсяг теоретичного матеріалу згідно з темами робочої програми навчальної дисципліни «Фахова іноземна мова», запитання для самоконтролю, тестові та практичні завдання, список рекомендованої літератури. Пропоновані методичні рекомендації можна використовувати як під час аудиторних практичних занять, так і для дистанційного та самостійного навчання.

Компетентності, якими має оволодіти здобувач вищої освіти: здатність спілкуватися українською мовою як в усній, так і в писемній формі; здатність використовувати систему засвоєних знань (правил) щодо функціонування мови фахового спілкування в мовленнєвій і розумовій діяльності; здатність використовувати українську мову для досягнення певних функціональних цілей залежно від особливостей соціальної та професійної взаємодії.

Результати навчання: здатність спілкуватися в усній та писемній формах українською мовою; здатність ставити і виконувати завдання професійної сфери українською мовою відповідно до сучасних вимог.

Змістовий модуль 2

Синтаксичні особливості сучасного наукового стилю мови

Тема 3. Синтаксичні особливості сучасного наукового стилю мовлення

3.1. Види словосполучень

Теоретичний блок

Словосполучення – це синтаксична одиниця, яка утворюється поєднанням двох чи більше повнозначних слів на основі підрядного зв'язку; найпростіша синтаксична одиниця мови, утворена з двох або кількох повнозначних слів, пов'язаних між собою в граматичному плані й за змістом. Словосполучення поділяють на декілька видів.

За будовою

Залежно від кількості складових частин словосполучення поділяють на три види:

Прості – переважно двочленні що складаються з двох повнозначних слів, з-поміж яких одне є головним, а друге – залежним, наприклад: *дуже дорого, осмислити аспекти, поступовий перехід*.

Складні – складаються з трьох і більшої кількості повнозначних частин мови. Наприклад: *створення приватної власності, формувати ємний ринок, без грошей і грошового обігу*.

Комбіновані – складаються з кількох різних головних слів. Вони містять просте словосполучення як частину будови. До них також належать сполуки з неоднорідними означеннями. Наприклад: *офіс мого партнера з бізнесу, рух грошей у готівковій і безготівковій формах, важливу функцію в ринковій економіці*.

За способом вираження головного слова

Іменні

Поділяють на чотири види:

Іменникові – словосполучення, у яких головним словом є іменник, із яким поєднуються:

іменники в непрямих відмінках із прийменниками й без них: *інформація про договори, система зв'язків;*

прикметники: *ринкова діяльність, домашнє господарство;*
порядкові числівники: *двадцять перше століття, перша фірма;*
займенники, співвідносні з іменником: *наше виробництво, усе населення;*

інфінітиви: *можливість розвиватися, схильність визначити;*

дієприкметники: *активований обмін, написаний документ;*

прислівники: *частина ліворуч, система по-американськи.*

Прикметникові – словосполучення, у яких головним словом є прикметник, із яким поєднуються:

іменники в непрямих відмінках із прийменниками й без них: *гідний похвали, сповнений надії;*

займенники: *кращий за всіх, цікавий для мене;*

інфінітиви: *здатний виконати, готовий написати;*

прислівники: *відомий тут, швидко розподілений.*

Числівникові – словосполучення, у яких головним словом є числівник, із яким поєднуються:

іменники: *другий у черзі, півтори доби;*

займенники: *третій від нас, один із вас;*

кількісні числівники: *один із десяти, перші три;*

прислівники: *третій зверху, другий зліва.*

Займенникові – словосполучення, у яких головним словом є займенник, із яким поєднуються:

іменники: *усе для людей, хтось із працівників;*

займенники: *кожен із нас, усі ми;*

прикметники: *щось елементарне, нічого значного.*

Дієслівні – словосполучення, у яких головним словом є дієслово в усіх формах, із яким поєднуються:

іменники в непрямих відмінках із прийменниками й без них: *змінити ціни, приводить до зростання;*

займенники: *належить йому, працювати з ним;*

інфінітиви: *прагнути досягти, погодитися зустрітися;*

дієприслівники: *робив, не відпочиваючи; витрачати, не рахуючи;*

прислівники: *застосував вчасно, купити швидко.*

Прислівникові – словосполучення, у яких головним словом є прислівник, із яким поєднуються:

іменники в непрямих відмінках із прийменниками й без них: *легко у виробництві, чимало витрат;*

прислівники: *завжди продуктивно, дуже швидко;*

субстантивовані слова: *разом із ученими, далеко від рідних;*
займенники (рідко): *гірше за всіх, комфортно з ним.*

Поєднання слів, які не бувають словосполученнями

Фразеологізми:	<i>пекти раків; бити байдики</i>
Однорідні члени речення:	<i>попит і пропозиція, товари і послуги</i>
Сполучення підмета з присудком:	<i>потреби задовольняють, виробники мають</i>
Поєднання службових частин мови, дієслова-зв'язки, інших допоміжних слів із повнозначними:	<i>на підприємстві, за рахунок, буду працювати, більш досконало</i>

Практичний блок

Запитання для самоконтролю

1. Що таке словосполучення?
2. Як поділяють словосполучення за будовою?
3. Опишіть прості, складні та комбіновані словосполучення. Наведіть приклади.
4. Як поділяють словосполучення за способом вираження головного слова?
5. Назвіть іменні словосполучення.
6. Опишіть іменникові словосполучення. Наведіть приклади.
7. Опишіть прикметникові словосполучення. Наведіть приклади.
8. Опишіть числівникові словосполучення. Наведіть приклади.
9. Опишіть займенникові словосполучення. Наведіть приклади.
10. Опишіть дієслівні словосполучення. Наведіть приклади.
11. Опишіть прислівникові словосполучення. Наведіть приклади.
12. Які поєднання слів не бувають словосполученнями?

Тестові завдання 1.1

1. Найпростіша синтаксична одиниця мови, утворена з двох або кількох повнозначних слів, пов'язаних між собою в граматичному плані й за змістом, – це:
 - а) речення;
 - б) словосполучення;
 - в) текст.

2. Прості словосполучення – це:

- а) переважно двочленні словосполучення, що складаються з двох повнозначних слів, з-поміж яких одне є головним, а друге – залежним;
- б) словосполучення, що складаються з кількох різних головних слів;
- в) словосполучення, що складаються з трьох і більшої кількості повнозначних частин мови.

3. Комбіновані словосполучення складаються з:

- а) трьох і більшої кількості повнозначних частин мови;
- б) двох повнозначних слів, з-поміж яких одне є головним, а друге – залежним;
- в) кількох різних головних слів.

4. Іменникові словосполучення – це:

- а) словосполучення, у яких головним словом є прикметник;
- б) словосполучення, у яких головним словом є числівник;
- в) словосполучення, у яких головним словом є іменник.

5. Як називають словосполучення, у яких головним словом є прикметник:

- а) прикметникові словосполучення;
- б) числівникові словосполучення;
- в) займенникові словосполучення?

6. До якого типу належить словосполучення «кожен із нас»:

- а) іменникові словосполучення;
- б) займенникові словосполучення;
- в) прикметникові словосполучення?

7. Дієслівні словосполучення – це:

- а) словосполучення, у яких головним словом є дієслово в усіх формах;
- б) словосполучення, у яких головним словом є прислівник;
- в) словосполучення, у яких головним словом є числівник.

8. До якого типу належить словосполучення «зовсім недалеко»:

- а) займенникові словосполучення;
- б) прислівникові словосполучення;
- в) числівникові словосполучення?

9. Яке словосполучення не належить до дієслівного типу:

- а) шукати вранці;
- б) розвиватись економічно;
- в) підготовлений проєкт?

10. Яке поєднання слів не може бути словосполученням:

- а) сполучення підмета з присудком;
- б) сполучення займенника з іменником;
- в) сполучення прикметника з прислівником?

Завдання 1.1. Випишіть окремо прості, складні та комбіновані словосполучення.

Менший обсяг, умови розвитку підприємництва, збільшувати кількість, вибір видів діяльності, отримання спеціального дозволу, обсяг кінцевої продукції, фактори виробництва, здійснювати на основі принципів, отримати контракт, сфера нематеріального виробництва, підприємницька діяльність, діяльність із виробництва продукції, швидко приносить прибуток, купівля-продаж іноземної валюти, частка речового продукту.

Прості словосполучення	Складні словосполучення	Комбіновані словосполучення

Завдання 1.2. Випишіть окремо іменникові, прикметникові, числівникові, займенникові словосполучення.

Півтора відсотка, знайомий із напрямом, загальна закономірність, національний продукт, кожен із власників, частка продукту, перший у переліку, розвиток сфери, нічого якісного, будь-хто з виробників, закономірно розвинений, здатний виконати, готовий сплатити, третій від початку, один із трьох, усе для бізнесу.

Іменникові словосполучення	Прикметникові словосполучення	Числівникові словосполучення	Займенникові словосполучення

Завдання 1.3. Прочитайте текст і выпишіть дієслівні словосполучення.

Система рахунків для економіки загалом і для секторів внутрішньої економіки є єдиною й найбільш повною. За своєю формою рахунки Системи національних рахунків подібні до рахунків бухгалтерського обліку. Збалансованість рахунків забезпечують за допомогою балансового методу: сума записів, які належать до ресурсної частини рахунка, дорівнює сумі записів, які належать до використання.

Національні рахунки формують для кожного сектора економіки окремо і за змістом поділяють на такі: поточні рахунки, рахунки накопичення й баланси активів і пасивів на початок та кінець періоду.

Основу національних рахунків для економіки загалом становлять шість рахунків: рахунок виробництва, рахунок створення доходів, рахунок розподілу доходів, рахунок використання доходів, рахунок капіталу, фінансовий рахунок.

Рахунок виробництва відображає результати виробничої діяльності, тобто витрати, проміжне споживання, виробництво нової (доданої) вартості. Має вигляд балансу споживання сировини, матеріалів і послуг для виробничих цілей. У його підсумку – додана вартість у ринкових цінах.

Рахунок створення доходів характеризує процес створення прибутку, заробітної плати, доходів від власності, соціальних виплат, інших доходів.

Рахунок розподілу доходів показує, як доходи розподіляють між основними одержувачами – домашніми господарствами, фірмами, установами, адміністративними структурами.

Рахунок використання доходів відображає процес створення кінцевого споживання і валового нагромадження з наявного валового доходу.

Рахунок капіталу (капітальних витрат, операцій із капіталом) містить показники заощадження, зміни запасів, амортизації основного капіталу, перерахування капіталу. Має вигляд балансу фінансування інвестицій.

Фінансовий рахунок показує підсумкові зміни фінансових активів і пасивів, створення сальдо боргових вимог і зобов'язань. Інакше кажучи,

це підсумковий баланс, який показує, хто надає необхідні капітали (фінансові ресурси) і кому передано надлишки фінансових ресурсів.

Завдання 1.4. Випишіть словосполучення, які не є іменниковими.

Транспортні перевезення, за оптовими цінами, не приносить прибутку, розвиток виробничого підприємництва, може бути обмеженою, карається стягненням штрафу, на підставі функціональної ролі, потреби людей, поділити на три частини, багато витрат, хтось із співробітників, торговельний прибуток, національне багатство, дорогий для закупівлі, система показників, використання ресурсів, одна четверта.

Завдання 1.5. Випишіть поєднання слів, які не є словосполученням.

Продуктивність і ефективність, грошова система, ринкова ціна, вийти в люди, конкуренція є, форма організації грошового обігу, продавець і покупець, безготівкова форма, грошові одиниці, дохід та витрати, домашнє господарство, складна система, економіка ґрунтується, загальний показник кругообігу, купівля-продаж, ділова активність, система виконує, невичерпні та вічні, може відбуватися, ціну не обмежують, брати у свої руки, максимальний прибуток, два види ринків.

Завдання 1.6. Складіть п'ять комбінованих словосполучень.

3.2. Переважне використання іменникових словосполучень (керування) як ознака наукового стилю

Теоретичний блок

Переважає використання іменникових словосполучень (керування) є важливою ознакою наукового стилю, що забезпечує точність, об'єктивність і лаконічність викладу, заміняючи дієприкметникові та дієприслівникові звороти і складні синтаксичні конструкції. Це дає змогу абстрагуватися від суб'єктності та фокусувати увагу на сутності явищ і процесів.

Причини переважного використання іменникових словосполучень

Структурування й абстрагування. Іменникові словосполучення допомагають чітко структурувати інформацію й абстрагуватися від суб'єкта дії. Наприклад, замість «ми дослідили» пишуть «дослідження

було проведено», що робить текст більш об'єктивним і фокусує увагу на самому процесі дослідження, а не на виконавці.

Підвищення точності. Науковий стиль потребує однозначності. Іменникові конструкції, особливо зі сполучниками керування, дозволяють уникнути багатозначності та передати зв'язки між поняттями з максимальною точністю. Наприклад, «аналіз результатів дослідження» є точнішим, ніж «коли ми аналізували результати».

Стислість і лаконічність. Використання іменникових словосполучень допомагає висловлювати складні ідеї стисло, уникаючи поширених речень. Це особливо важливо для наукових текстів, де кожне слово має бути точним та інформативним.

Термінологія. Іменникові словосполучення є основним засобом для побудови термінологічних пар. Наприклад, «штучний інтелект», «приватна власність», «кредитна система». Вони надають тексту науковій вираженості та однорідності.

Логічність. Це сприяє логічній побудові викладу. Кожне слово має чітко визначене місце в реченні, а зв'язки між словами передають за допомогою керування, що забезпечує послідовність думок.

Наприклад: «Дослідники **виявили**, що внутрішні та зовнішні фактори економіки **впливають на** прибуток» – «**Вплив** внутрішніх та зовнішніх факторів економіки **на** прибуток було **виявлено** дослідниками».

Іменникові словосполучення в науковому стилі:

«аналіз результатів дослідження» (замість «коли ми аналізували результати»);

«обґрунтування гіпотези» (замість «ми обґрунтували гіпотезу»);

«визначення параметрів» (замість «ми визначили параметри»);

«систематизація знань» (замість «ми систематизували знання»).

Практичний блок

Запитання для самоконтролю

1. Що забезпечує використання іменникових словосполучень у науковому стилі?
2. Назвіть причини переважного використання іменникових словосполучень.
3. Що таке структурування й абстрагування?
4. Що таке підвищення точності?

5. Що таке стислість і лаконічність?
6. Що таке термінологія?
7. Що таке логічність?
8. Наведіть приклади іменникових словосполучень у науковому стилі.

Тестові завдання 1.2

1. Із якою метою в науковому стилі використовують іменникові словосполучення:

- а) це забезпечує точність, об'єктивність і лаконічність викладу;
- б) для точного опису дії;
- в) для з'єднання між собою кількох повнозначних слів?

2. Навіщо структурувати іменникові словосполучення:

- а) це надає тексту однорідності;
- б) це дозволяє розширити інформацію про дію;
- в) це робить текст більш об'єктивним і фокусує увагу на самому процесі дослідження, а не на виконавці?

3. Що означає підвищення точності під час використання іменникових словосполучень:

- а) уникання багатозначності;
- б) абстрагування від суб'єкта дії;
- в) побудову термінологічних пар?

4. Навіщо в науковому тексті уникають поширених речень:

- а) щоб чітко структурувати інформацію;
- б) щоб кожне слово було точним та інформативним;
- в) щоб забезпечити послідовність думок?

5. Які словосполучення є основним засобом для побудови термінологічних пар:

- а) дієслівні словосполучення;
- б) іменникові словосполучення;
- в) займенникові словосполучення?

6. Що надають тексту термінологічні пари:

- а) точності та інформативності;
- б) логічності та об'єктивності;
- в) наукової виваженості та однорідності?

7. Що означає логічність у процесі використання іменникових словосполучень:

- а) кожне слово має чітко визначене місце в реченні;
- б) висловлювання складних ідей стисло;
- в) фокусування уваги на виконавці дії?

8. Виберіть іменникове словосполучення:

- а) проаналізувати результати дослідження;
- б) аналіз результатів дослідження;
- в) було проаналізовано результати дослідження.

9. Що замінюють іменникові словосполучення:

- а) дієслова-зв'язки;
- б) однорідні члени речення;
- в) дієприкметникові та дієприслівникові звороти?

10. Що надає тексту наукової виваженості та однорідності:

- а) термінологічні пари;
- б) фразеологізми;
- в) складні синтаксичні конструкції?

Завдання 1.7. Випишіть іменникові словосполучення.

Дослідження цієї проблеми, установити закономірності, описати особливості, обґрунтування теорії, порівняти позиції, відстеження процесу, навести загальну характеристику, розгляд структури, порівняння концепції, аналіз закономірності, опис структури, узагальнення експериментальних даних, охарактеризувати основні напрями, порівняти функції, перевірити висунуте припущення, розглядати приклад, ілюстрацію викладено вище, формулювання висновків.

Завдання 1.8. Перетворіть дієслівні словосполучення на іменникові.

- Проаналізувати методику –
- Виявити закономірності –
- Дослідити особливості –
- Установити параметри –
- Класифікувати структуру –
- Описати аспекти –
- Обґрунтувати погляди науковців –
- Розглянути основні принципи –
- З'ясувати причини –
- Порівняти різні підходи –

Завдання 1.9. Випишіть із тексту дієслівні словосполучення та перетворіть їх на іменникові.

Ціна

Ринкова економіка керується цінами. Коли ціну товару підвищують, продавцям вигідно збільшити виробництво, але покупцям не вигідно купувати дуже дорогі товари. Коли ціни знижують, ситуація стає протилежною. Рішення покупця – придбати, а продавця – реалізувати товар координують ринок. Саме ринок урівноважує протилежності між продавцями та покупцями, виробниками та споживачами, попитом та пропозицією. На вільному ринку утворюється ціна рівноваги.

Ціна рівноваги – це компромісне оцінювання товарів продавцями та покупцями.

Завдання 1.10. Поставте запитання до підкреслених дієслівних словосполучень.

Ринок і фірма

Головні дійові особи будь-якої економіки – це споживачі, фірми та держава.

У сучасній господарській діяльності використовують кілька типів фірм.

Найпростіша, найдавніша і найпоширеніша форма господарської організації – це індивідуальна (приватна) фірма. Така фірма – це господарська організація, власник якої несе повну відповідальність за справи фірми та має право на всі доходи від її діяльності. Індивідуальні фірми

найчастіше діють у торгівлі та обслуговуванні, тому що організація фірм не потребує великих грошових сум.

Ще однією формою господарської організації є товариство, яке поєднує кошти кількох підприємців для спільного ведення справ.

Найбезпечнішою формою товариства є товариство з обмеженою відповідальністю. Така фірма – це просто об'єднання власників коштів, які в разі невдачі втрачають ті гроші, які вклали до статутного фонду. Прибуток є основною метою діяльності будь-якої фірми.

Завдання 1.11. Випишіть із тексту термінологічну пару.

Грошово-кредитна система

Створення ринку є неможливим без розвиненої грошово-кредитної системи.

Грошова система – це форма організації грошового обігу в країні, тобто рух грошей у готівковій і безготівковій формах. Її створюють грошові знаки, грошові одиниці, правила емісії та форми обігу грошей, грошові відносини, законодавчо закріплені державою. Грошова система виконує дуже важливу функцію в ринковій економіці. Без грошей і грошового обігу розвинутий ринок є неможливим або надзвичайно утрудненим. Грошовий обіг – «кровоносна система» економіки. Від ступеня розвиненості грошової системи, її успішного функціонування залежать господарська активність, економічне зростання, добробут суспільства.

Кредитна система – це сукупність кредитно-розрахункових відносин, форм і методів кредитування, а також система валютно-фінансових установ. Кредитна система забезпечує акумуляцію вільних грошових капіталів, доходів і заощаджень різних верств населення; надає їх у позику фірмам, уряду і приватним особам. Кредитна система опосередковує весь механізм суспільного відтворення і є потужним фактором концентрації виробництва й централізації капіталу, сприяє швидкій мобілізації вільних грошових засобів та їх використанню в економіці країни.

Важливою частиною грошово-кредитної системи є ринок цінних паперів, або фондовий ринок.

Ринок цінних паперів – це ринок, який забезпечує довгострокові потреби у фінансових ресурсах через обіг на ньому акцій, облігацій, депозитних сертифікатів, казначейських зобов'язань та похідних від них. Цей ринок дозволяє продати або придбати право на власність, утілене в цінних паперах, і отримувати дохід із цієї власності. Фондовий ринок

у командно-адміністративній системі був непотрібним, тому й невикористовуваним. Формування фондового ринку в перехідний період є найважливішою потребою, адже без нього немає ринкової економіки. Цей ринок є верхівкою ринкової структури, найскладнішим і чуттєвим механізмом його регулювання.

Завдання 1.12. Перетворіть дієслівні словосполучення на іменникові.

Банки

За сучасного устрою фінансової системи важливу роль в економіці відіграють банки. Вони забезпечують:

- 1) (акумулювати кошти) громадян, фірм і держави для (здійснювати великі вкладення);
- 2) (організовувати розрахунки) між усіма дійовими особами економіки;
- 3) (перерозподіляти кошти) в економіці;
- 4) (видавати кредити);
- 5) (створювати гроші) та (розширювати на цій основі розміри) особистого та виробничого попиту. Виконуючи ці функції, комерційні банки є організаторами фінансового господарства.

Це робить стан банківської системи важливим для (розвивати країна).

Центральний банк може виконувати своє головне завдання – проводити раціональну грошово-кредитну політику – лише в співпраці з урядом та органами законодавчої влади. Він здійснює грошово-кредитну політику – (регулювати емісія) грошей, величини та структури грошової маси для (запобігати зростання) інфляції та (підтримувати стале зростання) економіки.

3.3. Генітивні ланцюжки

Теоретичний блок

Своєрідно представлені в науковому стилі відмінкові форми іменних частин мови (іменників, прикметників, числівників, займенників). Більшість іменних частин мови вживають у родовому відмінку, і вони утворюють свого роду генітивні ланцюжки. Наприклад: «Виробництво

є процесом впливу людини на речовину природи з метою створення матеріальних благ та послуг, необхідних для розвитку суспільства. Історично воно пройшло тривалий шлях розвитку від виготовлення найпростіших продуктів до виробництва найскладніших технічних систем. У процесі виробництва не тільки змінюються спосіб і вид виготовлення благ та послуг, а й відбувається моральне вдосконалення самої людини».

У науковому стилі родовий відмінок використовують для позначення належності, походження, частини від цілого, а також для вираження абстрактних понять і зв'язків, що робить мову точнішою та об'єктивнішою. Особливостями наукового стилю є використання термінологічних сполук, уникнення емоційного забарвлення та застосування сталих виразів для опису об'єктів і явищ.

Особливості вживання родового відмінка

Вираження об'єктивних зв'язків. Родовий відмінок часто вживають для показу зв'язків між предметами та явищами. Наприклад: «обсяг виробництва», «структура підприємства», «механізм взаємодії».

Використання термінології. У науковій мові часто використовують стійкі сполучення, де родовий відмінок є обов'язковим. Наприклад: «рівень розвитку», «кількість сполук», «напрямок дослідження».

Позначення належності та походження. Родовий відмінок уживають для зазначення приналежності або походження. Наприклад: «властивості процесу», «методи аналізу», «результати експерименту».

Вираження абстрактних понять. Родовий відмінок використовують для опису абстрактних понять і процесів. Наприклад: «сутність проблеми», «цінність знань», «значення явища».

Уникнення зайвих слів. Застосування родового відмінка дозволяє стисло і точно виразити думку, уникаючи при цьому зайвих слів та емоційного забарвлення, що не є характерним для наукового стилю.

Використання в порівняннях. Родовий відмінок можна використовувати в порівняннях для уточнення певних характеристик. Наприклад: «більший за площу», «вищий за рівень».

Позначення частини від цілого. Родовий відмінок уживають для позначення частини чогось. Наприклад: «елемент схеми», «графа таблиці», «співробітник організації».

Практичний блок

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть іменні частини мови.
2. Що таке генітивні ланцюжки?
3. Наведіть приклад генітивних ланцюжків.
4. Для чого в науковому стилі використовують родовий відмінок?
5. Назвіть особливості вживання родового відмінка.

Тестові завдання 1.3

1. Що не є іменною частиною мови:

- а) іменник;
- б) дієслово;
- в) займенник?

2. У якому відмінку вживають іменні частини мови, які утворюють генітивні ланцюжки:

- а) родовому відмінку;
- б) давальному відмінку;
- в) знахідному відмінку?

3. Яке словосполучення утворює генітивний ланцюжок:

- а) вільний ціновий механізм;
- б) право на власність;
- в) обсяг продажу певного товару?

4. Що означає вираження об'єктивних зв'язків:

- а) показ зв'язків між предметами та явищами;
- б) показ зв'язків між дією та місцем;
- в) показ зв'язків між якістю та приналежністю?

5. Яке із цих словосполучень є терміном:

- а) надання всім формам власності права на існування;
- б) ринок цінних паперів;
- в) форма організації грошового обігу в країні?

6. Що з наведених понять не належить до особливостей уживання родового відмінка:

- а) позначення належності та походження;
- б) вираження абстрактних понять;
- в) уникнення одноманітності форм?

7. Яке з наведених словосполучень використовують для вираження абстрактних понять:

- а) складну систему зв'язків;
- б) державних субсидій фірм;
- в) усіх форм господарювання?

8. Що означає уникнення зайвих слів під час уживання родового відмінка:

- а) опис процесів;
- б) уживання стійких словосполучень;
- в) стисле і точне вираження думки?

9. Для чого родовий відмінок використовують у порівняннях:

- а) для позначення місця дії;
- б) для уточнення певних характеристик;
- в) для позначення причини?

10. Яке з наведених словосполучень позначає частину від цілого:

- а) галузі економіки;
- б) вплив ринку;
- в) розподіл доходів?

Завдання 1.13. Випишіть із тексту генітивні ланцюжки.

Основні категорії міжнародної економіки

Міжнародні економічні відносини є однією зі сфер економічного життя, що найбільш швидко розвиваються. Економічні зв'язки між державами мають багатовікову історію. Як цілісна система світове господарство сформувалося на межі XIX і XX ст.

Об'єктивною основою формування світового господарства є суспільний поділ праці, який перетворив країни на ланки єдиного світового виробничого процесу.

У минулому столітті економічна взаємодія країн у світовому масштабі активізувалась і охоплювала все більший спектр економічних відносин. Інакше кажучи, відбувалась інтернаціоналізація господарського життя.

У сучасних умовах, коли взаємна залежність посилена інтернаціоналізацією господарських зв'язків, що поглиблюється, загальним характером науково-технічної революції, принципово новою роллю засобів інформації та комунікацій, є неможливим ефективне функціонування економіки в умовах національної економічної самозабезпеченості.

У результаті інтернаціоналізації всіх економічних процесів сформувалася така структура світового господарства:

- міжнародна торгівля товарами та послугами;
- рух капіталів та зарубіжних інвестицій;
- міграція робочої сили;
- міжнародне об'єднання виробництва;
- обмін у галузі науки та техніки;
- валютно-кредитні відносини.

Завдання 1.14. Утворіть генітивні ланцюжки, використовуючи словосполучення з лівої та правої колонок:

1) характеристика методів	а) готових продуктів
2) договірна основа	б) окремих операцій
3) вільний вибір	в) ціноутворення
4) на підставі	г) спільності інтересів
5) виробництво	ґ) конкретної галузі
6) здійснення	д) організації відносин
7) тенденції розвитку	е) організаційної форми об'єднання

Завдання 1.15. Розкрийте дужки та напишіть словосполучення у відповідній відмінковій формі.

Умови (розвиток підприємство), використання (частка валютна виручка), мотиви (цей вид підприємство), вивчення (можливості досягнення мета), вивчення (зовнішнє середовище) і пошук (альтернативні можливості), використання (форми підприємство), засоби (виробництво) і предмети (споживання), показник (продуктивність праця), процес (відновлення використані фактори виробництво).

Завдання 1.16. Розкрийте дужки та утворіть генитивні ланцюжки.

Основні поняття економічної теорії

Економіка – 1) господарство, (сукупність кошти, об'єкти, процеси), використовувані людьми для забезпечення життя, задоволення потреб у (результат створення необхідний людина блага), (умови і засоби існування із застосування праця); 2) наука про господарство, способи його ведення, відносини між людьми, що складаються в процесі (виробництво та обмін товари), закономірності (господарські процеси).

Кінцевою метою (функціонування будь-яка економічна система) є задоволення (потреби суспільство і людина), тобто організація (процес виробництво), нерозривно пов'язаного зі споживанням (товари та послуги), витрачанням наявних у розпорядженні (суспільство ресурси для їх виробництво). Із витрачанням (ресурси для задоволення потреби) пов'язані всі проблеми економічного розвитку. Розв'язання цих проблем базується на двох фундаментальних економічних аксіомах:

1) потреби суспільства є безмежними та повністю не задоволеними;

2) ресурси суспільства, необхідні для (виробництво товари та послуги), є обмеженими.

Обмеженість ресурсів має відносний характер. Вона полягає в принциповій неможливості (одночасний та повний задоволення всі потреби усі люди).

Завдання 1.17. Дайте відповіді на запитання до тексту.

1. Що таке економіка?

2. Що є кінцевою метою функціонування будь-якої економічної системи?

3. На чому базується розв'язання проблем економічного розвитку?

4. У чому полягає обмеженість ресурсів?

Завдання 1.18. Підберіть відповідні іменники до прикметників:

1) основних

а) благ

2) наявних

б) теорії

3) економічного

в) задоволення

4) необхідних

г) процесів

5) обмежених

ґ) неможливості

6) фундаментальних

д) поняття

- 7) господарських
- 8) повного
- 9) принципової
- 10) економічної

- е) потреб
- є) розвитку
- ж) ресурсів
- з) аксіом

Тема 4. Речення та його ознаки. Моделі простих речень, притаманних науковому стилю

4.1. Моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для визначення поняття

Теоретичний блок

Речення – це одиниця мови, що виражає відносно закінчену думку і має у своєму складі головні (граматичну основу) та другорядні члени речення.

Просте речення – це речення, що складається з одного або кількох граматично поєднаних слів, які виражають відносно закінчену думку. Просте речення має у своєму складі одну граматичну основу, виражену сполученням підмета й присудка (двоскладне речення) або лише одним головним членом (односкладне речення).

Два або кілька взаємозв'язаних простих речень, які за допомогою різних синтаксичних засобів об'єднані в одне структурне й інтонаційне ціле, становлять складне речення.

Просте речення в науковому стилі – це лаконічний виклад факту, що характеризується логічністю, однозначністю та відсутністю емоційного забарвлення. Воно часто починається з терміна і передає інформацію без зайвих деталей. Просте речення використовують для пояснення або констатації явища.

Моделі простих речень, характерні для цього стилю: висловлювання із суто іменними присудками, речення з іменними складеними присудками (часто з дієприкметниками типу «може бути використаним») та з підметом у родовому відмінку, що є означенням («документ для договору»).

Ознаки речення в науковому стилі

1. Точність і однозначність: використання слів в одному, чітко визначеному значенні, без емоційного забарвлення.

2. Об'єктивність: виклад фактів без суб'єктивних оцінок, із посиланнями на докази та результати досліджень.

3. Логічність: чітка послідовність викладу, що відображає зв'язок між ідеями.

4. Абстрактність і узагальненість: акцент на узагальнених поняттях, а не на конкретних прикладах.

5. Використання термінології: широке застосування наукових термінів та слів іншомовного походження.

У науковому стилі для визначення **понять** використовують **моделі простих речень** із чіткою структурою та термінологією. До таких моделей належать речення, де є дієслова-зв'язки (*є, це, називають*), описові конструкції та порівняння, а також складні синтаксичні конструкції, до складу яких входять прості речення, що допомагають розкрити сутність явища, наприклад: «*суб'єкт*» – *це* «*означення*» або «*суб'єкт*», *який* «*означення*».

Моделі простих речень

Із дієсловом-зв'язкою:

- 1) «*суб'єкт*» *є* «*іменник*» в орудному відмінку;
- 2) «*суб'єкт*» – *це* «*іменник*» у називному відмінку;
- 3) «*іменник*» в орудному відмінку *називають* «*суб'єкт*» у знахідному відмінку.

Описові моделі:

- 1) визначення через опис: «*суб'єкт*» – *це* «*описова частина*»;
- 2) визначення через функцію або призначення: «*суб'єкт*», *що* «*описова частина*».

Порівняльні моделі:

зіставлення з іншими поняттями: «*суб'єкт*» *подібно до* «*інше поняття*», *але* «*інша ознака*».

Практичний блок

Запитання для самоконтролю

1. Що таке речення?
2. Що таке просте речення в науковому стилі?
3. Що містять моделі простих речень у науковому стилі?
4. Які ознаки речення в науковому стилі ви знаєте?
5. Назвіть моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для визначення поняття.

Тестові завдання 2.1

1. Одиниця мови, що виражає відносно закінчену думку і має у своєму складі головні (граматичну основу) та другорядні члени речення, – це:

- а) слово;
- б) словосполучення;
- в) речення.

2. Що не є ознакою наукового стилю:

- а) точність;
- б) експресивність;
- в) логічність?

3. Просте речення в науковому стилі часто починається з:

- а) терміна;
- б) однорідних членів речення;
- в) означення.

4. Що означає точність і однозначність речення в науковому стилі:

- а) використання слів в одному, чітко визначеному значенні, без емоційного забарвлення;
- б) чітка послідовність викладу, що відображає зв'язок між ідеями;
- в) широке застосування наукових термінів та слів іншомовного походження?

5. До якої ознаки речення в науковому стилі належить виклад фактів без суб'єктивних оцінок, із посиланнями на докази та результати досліджень:

- а) абстрактність і узагальненість;
- б) логічність;
- в) об'єктивність?

6. Які моделі не належать до моделей для визначення понять у науковому стилі мови:

- а) описові моделі;
- б) другорядні моделі;
- в) порівняльні моделі?

7. Виберіть модель простого речення з дієсловом-зв'язкою:

- а) «суб'єкт», **що** «описова частина»;
- б) «суб'єкт» – **це** «описова частина»;
- в) «іменник» в орудному відмінку **називають** «суб'єкт» у знахідному відмінку.

8. Як називають модель простого речення "*«суб'єкт» подібно до «інше поняття», але «інша ознака»*":

- а) порівняльна модель;
- б) описова модель;
- в) модель із дієсловом-зв'язкою?

9. Що не належить до описової моделі простого речення:

- а) визначення через опис: «суб'єкт» – **це** «описова частина»;
- б) «іменник» в орудному відмінку **називають** «суб'єкт» у знахідному відмінку;
- в) визначення через функцію або призначення: «суб'єкт», **що** «описова частина»?

10. Що означає порівняльна модель простого речення:

- а) зіставлення з іншими поняттями;
- б) визначення через функцію або призначення;
- в) визначення через опис?

Завдання 2.1. Прочитайте текст і выпишіть прості речення.

Фірми і конкуренція

Можливість використовувати кошти на розвиток фірми є найважливішою умовою її виживання, оскільки вона працює на ринку в умовах конкуренції.

Конкуренція – це боротьба за гроші споживачів. Є кілька типів конкуренції. Найстаріший тип конкуренції – чиста (досконала) конкуренція.

Досконала конкуренція – це ситуація на ринку, коли між собою стикається безліч виробників однотипних товарів, однак жоден із них не може нав'язувати іншим вигідні йому умови збуту.

Монополістична конкуренція виявляється в праві кожної фірми на виготовлення унікального товару. Однак вона не має контролю над

ринком усіх однотипних товарів. Найгірші умови складаються для покупця на ринку чистої монополії, коли на ринку є лише один продавець.

Для запобігання монопольному диктату в галузі цін та обсягів виробництва держава зазвичай запроваджує спеціальне антимонопольне законодавство й установлює суворі заходи відповідальності за обмеження прав покупців та обмеження конкуренції.

Завдання 2.2. Трансформуйте складні речення в прості.

1. Страхові компанії – це комерційні організації, які надають послуги у сфері страхування, є страховиками майна та життя своїх клієнтів.

2. Інвестиційні компанії – це кредитно-фінансові установи акціонерного типу, які акумулюють грошові засоби приватних інвесторів, що залучають через продаж їм власних цінних паперів.

3. Цінні папери, які пройшли процедуру лістингу і дозволені для купівлі-продажу, називають фондовими цінностями (активами).

4. Найбільшими біржами світу є Нью-Йоркська, Лондонська і Токійська; на них обертаються акції декількох тисяч великих корпорацій, які становлять понад 75 % усього фінансового капіталу, що обертається у світі.

5. Збільшення попиту призводить до зростання ціни, а його зниження, навпаки, веде до падіння ціни.

6. У цих умовах може змінитись і кількість самих виробників за рахунок інвестицій інших підприємців, які були зайняті випуском менш рентабельної продукції.

Завдання 2.3. Випишіть із тексту речення, побудовані за моделлю «суб'єкт» – це «іменник» у називному відмінку.

Механізм функціонування ринку

Ринок ґрунтується на таких основних елементах, як ціна, попит, пропозиція і конкуренція. Через їхню взаємодію в ринковій економіці розв'язують питання «Що виробляти?», «Як виробляти?» і «Для кого виробляти?».

Ринковий механізм – це механізм взаємозв'язку і взаємодії основних елементів ринку, дії основних економічних законів ринку. Він формує ціни і здійснює розподіл ресурсів, забезпечує взаємодію продавців і покупців щодо визначення кількості та якості товарів, структури виробництва.

У найзагальнішому вигляді ринковий механізм функціонує так. Припустімо, що внаслідок зростання доходів люди почали більше купувати м'яса і менше – картоплі. Ринок зреагував на це зростанням ціни на м'ясо і зниженням ціни на картоплю. Оскільки виробництво м'яса стає вигідною справою, його збільшують, а виробництво картоплі зменшують. Отже, співвідношення цін, яке постійно змінюється й забезпечує збільшення або зменшення виробництва товарів, є установленням ринкової рівноваги.

Ціна – це певна кількість грошових одиниць, отриманих за товар. Розрізняють ціну продавця, ціну покупця і ринкову ціну. Ціна є орієнтиром для виробника. Якщо вона зменшується, то виробник зменшує обсяги виробництва. І, навпаки, якщо вона збільшується, то зростають обсяги виробництва за рахунок використання ефективних технологій. Ціни також визначають категорію людей, які за певного рівня їхніх доходів будуть споживати цей товар.

Попит означає платоспроможну потребу. Це представлені на ринку бажання і можливість споживача купити певну кількість певного товару чи послуги за певну ціну в певний період часу.

Пропозиція – це готовність виробника продати певну кількість певного товару або послуги за певну ціну в певний період часу.

Зміни співвідношення між попитом і пропозицією породжують коливання ринкових цін навколо так званої ціни рівноваги. Через ці коливання встановлюють той рівень цін, за якого забезпечено рівновагу між попитом і пропозицією, виробництвом і споживанням.

Конкуренція – це суперництво між учасниками ринку за кращі умови виробництва і реалізацію продукції, отримання максимального прибутку за мінімальних витрат виробництва. Якщо пропозиція певного товару є більшою, ніж попит, то посилюється конкурентна боротьба між продавцями. Щоб продати свій товар, вони почнуть знижувати ціни або/та скорочувати обсяги виробництва. Якщо ж попит більший, ніж пропозиція, то конкурувати між собою починають уже покупці. Для придбання дефіцитного товару забезпечені громадяни починають пропонувати більш високу ціну порівняно з їхніми суперниками. Однак унаслідок підвищення ціни стимулюється і збільшення пропозиції певного товару. Найбільший ефект від конкуренції спостерігають в умовах вільного ринку (чистої конкуренції).

Завдання 2.4. Трансформуєте подані речення за моделлю "«іменник» в орудному відмінку називають «суб'єкт» у знахідному відмінку" на модель "«суб'єкт» – це «іменник» у називному відмінку". Наприклад: Розвитком підприємства називають якісні та кількісні зміни стану організації її елементів складу та властивостей, що мають циклічний або спіральний характер. – Розвиток підприємства – це якісні та кількісні зміни стану організації її елементів складу та властивостей, що мають циклічний або спіральний характер.

1. Частковою рівновагою називають ситуацію рівноваги, що виникає на кожному окремому ринку продукту чи ресурсу.

2. Ефективним підприємством називають підприємство, яке отримує стійкий прибуток від своєї господарської діяльності.

3. Зовнішніми витратами називають грошові витрати на оплату ресурсів, які фірма купує в інших підприємств.

4. Базовою ціною називають ціну товару стандартної якості, на основі якої встановлюють ціну товару більш високої або низької якості.

5. Фактурною ціною називають ціну, зазначену у фактурі (рахунку) на придбаний товар.

6. Оптовою ціною називають ціну товару, який продають великими партіями.

7. Роздрібною ціною називають ціну на товар, який продають для особистого споживання в малих, одиничних обсягах; ціну товару в роздрібній торгівлі.

8. Закупівельною ціною називають ціну, за якою держава здійснює закупівлю продукції в підприємств, організацій, населення.

Завдання 2.5. Розкрийте дужки та замість крапок напишіть відповідне закінчення.

Організуюч(...) фактор(...) ринкового господарства є підприємництво. В економічн(...) теорі(...) термін «підприємництво» з'явився у XVIII ст. і спочатку асоціювався з понятт(...) «власник».

У сучасн(...) умов(...) між підприємцем і власником немає жорсткого зв'язку, підприємництво у своїй основі не є функці(...) лише власника, у ньому можуть брати участь особи, які не є безпосередньо суб'єкт(...) права власності.

Підприємництв(...) – це самостійна, ініціативна, на власний ризик і під свою майнову відповідальність діяльність із виробництв(...)

продукції(...), виконанн(...) робіт, наданн(...) послуг із метою отримання прибутк(...), а також інших вигод.

Основн(...) ознак(...) підприємництва є самостійність, відповідальність за ухвалення рішень та їхні наслідки, ризик, ініціативність, активний пошук нових оригінальних рішень, орієнтація на досягнення комерційн(...) успіх(...), прагнення до збільшення прибутк(...) та ін.

Завдання 2.6. Напишіть запитання до суб'єкта.

1. Національний продукт – це сумарна вартість, грошовий вираз обсягу кінцевої продукції (товарів і послуг), виробленої країною протягом року.

2. Предмети споживання – це предмети, які використовують для особистого, сімейного, домашнього та інших видів невиробничого (соціального) споживання.

3. Фонд споживання – це частина національного продукту, призначена для задоволення споживчих потреб людей протягом року.

4. Фонд нагромадження – це частина національного продукту, призначена для капіталовкладень, інвестицій, створення запасів.

5. Національне багатство – це всі природні ресурси і блага, створені та нагромаджені в країні працею багатьох поколінь, які мають ринкову цінність і які можна обмінювати на гроші або інші блага.

6. Відтворення – це процес відновлення використаних факторів виробництва (природних ресурсів, робочої сили, засобів виробництва) через їх подальше виробництво.

4.2. Моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для опису особливостей предметів і явищ

Теоретичний блок

Для синтаксису наукового стилю мови характерною є тенденція до складних побудов, що сприяє передаванню складної системи наукових понять, установленню відносин між причиною і наслідком, доказами і висновками. Цьому стилю властиві логічні конструкції та точна термінологія. У науковому стилі використовують складні речення із чітким логічним зв'язком, а також двоскладні речення з дієприслівниковими зворотами або безособові речення з присудком на -но, -то. Однак

простих речень у науковому мовленні стільки ж, скільки складних. Середній обсяг простого речення – близько 20 слів, складного – близько 30.

Для опису предметів і явищ у науковому стилі використовують моделі простих речень, які виражають наявність (щось є), властивість (щось має певну властивість), приналежність (щось належить чомусь), а також речення, що вказують на процес або стан (щось відбувається/перебуває в такому стані) та мету або функцію (щось для чогось використовують). Такі моделі часто містять наукові терміни, однозначно вживані слова та логічні зв'язки між частинами речення.

Моделі простих речень

Наявність:

Підмет (суб'єкт) + присудок (наявність).

Приклад: «Житло і будинки належать до основного невиробничого капіталу».

Властивість:

Підмет (суб'єкт) + присудок (назва властивості).

Приклад: «Національний банк України є досить надійним».

Приналежність:

Підмет (суб'єкт) + присудок (назва властивості) + приналежність.

Приклад: «Цей процес є характерним для цілої групи підприємств».

Процес або стан:

Підмет (суб'єкт) + дієслово (щось робить) або прикметник/дієприкметник (щось робить).

Приклад: «Підвищення вітчизняних відсоткових ставок стимулює приплив капіталу з-за кордону до певної країни».

Мета або функція:

Підмет (суб'єкт) + дієслово + прийменник + іменник (мета / функція).

Приклад: «Платіжний баланс відображає рух грошових засобів у формі платежів для перерахування з країни в країну».

Практичний блок

Запитання для самоконтролю

1. Що є характерним для синтаксису наукового стилю?
2. Які речення використовують у науковому стилі?

3. Який середній обсяг складного та простого речення?
4. Які моделі простих речень використовують у науковому стилі для опису предметів і явищ?
5. Наведіть приклади простих речень для опису особливостей предметів та явищ.

Тестові завдання 2.2

1. Що є характерним для синтаксису наукового стилю мови:
 - а) використання розповідних речень;
 - б) тенденція до складних побудов;
 - в) інтонаційне забарвлення?

2. Для якого стилю є характерною точна термінологія:
 - а) художнього;
 - б) публіцистичного;
 - в) наукового?

3. Які речення не використовують у науковому стилі мови:
 - а) окличні речення;
 - б) безособові речення з присудком на -но, -то;
 - в) двоскладні речення з дієприслівниковими зворотами?

4. Який середній обсяг простого речення:
 - а) близько 20 слів;
 - б) близько 30 слів;
 - в) близько 40 слів?

5. Яку модель простого речення не використовують для опису предметів і явищ у науковому стилі:
 - а) вираження наявності;
 - б) вираження процесу або стану;
 - в) конструкції порівняння?

6. Що означає модель простого речення, яка виражає приналежність:
 - а) щось для чогось використовують;
 - б) щось належить чомусь;
 - в) щось перебуває в певному стані?

7. Що означає модель простого речення, яка виражає мету або функцію:

- а) щось є;
- б) щось має певну властивість;
- в) щось для чогось використовують?

8. Що не містять моделі простих речень для опису предметів і явищ:

- а) емоційне забарвлення висловлювання;
- б) однозначно вживані слова;
- в) наукові терміни?

9. До якої моделі належить просте речення «Платіжний баланс є характерним джерелом для отримання інформації про міжнародний обсяг товарів та послуг»:

- а) властивість;
- б) приналежність;
- в) мета?

10. Виберіть речення, характерне для моделі процесу або стану:

- а) занижений курс валюти сприяє збільшенню експорту і зменшенню імпорту;
- б) валютний курс – це ціна грошової одиниці країни, виражена в грошових одиницях інших країн;
- в) частина платіжного балансу відображає експорт та імпорт товарів.

Завдання 2.7. Перетворіть особові речення на безособові з присудком на -но, -то. Наприклад: У дипломній роботі студент здійснив аналіз показників поточного стану підприємства та запропонував заходи для розвитку підприємства. – У дипломній роботі здійснено аналіз показників поточного стану підприємства та запропоновано заходи для розвитку підприємства.

1. Автор провів аналіз ефективності розроблених пропозицій та надав розрахункове підтвердження.

2. Науковець обґрунтував, що впровадження цих заходів забезпечить зростання прибутковості підприємства.

3. Для економічного обґрунтування напрямів розвитку ТОВ «Вал-текс-маркетинг Плюс» ми використали такі методи: табличний, графічний, горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, порівняльний та методи економіко-математичного аналізу.

4. Вітчизняні та зарубіжні автори присвятили велику кількість праць дослідженню економічної категорії розвитку підприємства й управлінню ним.

5. Ми вибрали тему дипломної роботи «Економічне обґрунтування напрямів розвитку виробничого підприємства».

6. Здобувач вищої освіти виконав дипломну роботу відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри економіки та підприємництва економічного університету.

7. Для досягнення мети в ході виконання роботи автор виділив фактори, які впливають на розвиток підприємства.

8. Філософи античності вперше осмислили поняття розвитку.

Завдання 2.8. Прочитайте текст і выпишіть із нього безособові речення.

У попередньому підпункті було досліджено поняття «розвиток» і «розвиток підприємства», а також з'ясовано, що підприємство розуміють як відкриту систему, яка функціонує в певному середовищі та з ним взаємодіє. У процесі розвитку та вдосконалення цілі підприємства змінюються. На досягнення цілей впливають певні фактори середовища, у якому функціонує підприємство. Тому для досягнення цілей, підтримання рівноваги та подальшого розвитку підприємству потрібно вчасно реагувати на зміни в середовищі й адаптуватися до них. При цьому одним із головних завдань керівництва підприємства є ефективне управління соціально-економічною системою підприємства, яке забезпечує її розвиток. Для цього слід уважно підійти до визначення факторів, що впливають на розвиток підприємства, їхніх наслідків, на основі чого проводять стратегічне планування діяльності.

Було запропоновано таку класифікацію факторів впливу на розвиток підприємства:

1) фактори зовнішнього впливу:

фактори макрорівня;

фактори мезорівня;

2) фактори внутрішнього впливу.

Фактори зовнішнього впливу виникають із зовнішнього середовища підприємства. Зовнішнє середовище – це глобальне оточення, у якому діють суспільні, економічні та природні умови, господарські суб'єкти, а також національні та міждержавні фактори. У роботі запропоновано розмежування зовнішнього середовища підприємства на два рівні: макрорівень і мезорівень.

Відповідно, фактори внутрішнього впливу, які визначають потенційні можливості розвитку, виникають із внутрішнього середовища підприємства. Внутрішнє середовище – це сукупність елементів, які формують підприємство як відкриту систему та забезпечують її цілісність і життєздатність.

Завдання 2.9. Перепишіть речення та підкресліть підмет і присудок.

У наші дні компанії стали набагато більш розбірливими в питаннях підбору співробітників. Керівництво хоче здійснювати обдумані інвестиції, зокрема й у персонал.

Робота зі співробітниками починається вже на стадії співбесіди. Роботодавець намагається з'ясувати, чим кожний конкретний кандидат може бути корисним для його компанії, чи будуть виправданими інвестиції саме в цю людину. І якщо кандидату не вдається довести свою професійну цінність, можна говорити про те, що співпраця не відбудеться.

Завдання 2.10. Випишіть речення з моделлю властивості. Підкресліть підмет і присудок.

1. Завищений валютний курс національної валюти може бути вигідним країнам-експортерам. 2. Занижений курс валюти сприяє збільшенню експорту і зменшенню імпорту. 3. Для нашої країни характерним є застосування політики завищення національного валютного курсу. 4. Держави постійно проводять регулювання валютних курсів за допомогою різноманітних методів економічного і позаекономічного характеру. 5. Серед економічних методів найбільше значення мають метод регулювання за допомогою ставок позичкового відсотка і метод валютної інтервенції. 6. Метод валютної інтервенції задіюють в особливих випадках. 7. Експорт товарів і послуг, іноземні інвестиції, кредити міжнародних

організацій є основними статтями валютних доходів і позитивно впливають на курс національної валюти. 8. Для імпорту характерною є протилежна закономірність.

Завдання 2.11. Заповніть таблицю.

1. Виникнення конкуренції сприяє формуванню раціональних співвідношень між різними формами власності. 2. Фірми діють із метою отримати максимальний прибуток. 3. Американська ринкова модель функціонує для заохочування підприємницької активності. 4. Кредитна система опосередковує весь механізм суспільного відтворення. 5. Держава забезпечує створення сприятливих умов для господарської діяльності. 6. Ємність ринку змінюється в часі. 7. Брокерські компанії працюють для спільного надання посередницьких послуг під час проведення торговельних, біржових операцій. 8. Учасники ринкової діяльності діють раціонально.

Процес або стан	Мета або функція

Завдання 2.12. Перепишіть речення та заповніть пропуски відповідними за змістом і граматичною формою словами.

У процесі виконання першого розділу дипломної роботи було проаналізовано поняття ... за допомогою порівняння трактувань різних науковців, а також із погляду філософії та різних ... теорій і моделей.

Далі було ... значення поняття розвитку ... та подано власне трактування, у якому зазначено, що розвиток підприємства – це довготривала сукупність трансформаційних ... якісних і кількісних змін у діяльності підприємства, завдяки яким відбувається поліпшення його стану та підвищення життєздатності через збільшення ... підприємства, внутрішньої інтеграції, пристосування до зовнішнього ... та можливості протидії зовнішнім впливам. На наступному етапі дослідження було ... та згруповано відповідно до класифікаційних ознак види розвитку підприємства.

Також у цьому розділі було ... дві групи факторів, які мають вплив на розвиток підприємства. Першою групою є фактори зовнішнього впливу, які виникають із зовнішнього середовища підприємства. Другою

групою є фактори ... впливу, які визначають потенційні ... розвитку, виникають із внутрішнього середовища підприємства.

Довідка: виділяти, проаналізувати, підприємство, середовище, розвиток, з'ясувати, внутрішній, наукові, можливості, процеси, потенціал.

4.3. Моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для розподілу на групи

Теоретичний блок

У науковому стилі використовують такі моделі простих речень для групування та класифікації об'єктів: моделі з однорідними членами речення, які перераховують властивості або ознаки (наприклад: «Серед різноманітних національних моделей ринкових економік вирізняють: *американську, скандинавську, саксонську, японську, південнокорейську*»), моделі з називними реченнями, які позначають об'єкти дослідження (наприклад: «Об'єкт дослідження – *американська ринкова модель*») та моделі з аналітичними реченнями, які містять висновки або узагальнення (наприклад: «Результати показали, що *рівень інфляції виявився значно вищим*»).

Моделі простих речень

Однорідні члени речення: використовують для перерахування ознак, властивостей, видів, етапів тощо. Наприклад: «Існують *високий рівень криміналізації економічного життя, корумпованості, неповага до закону і недовіра до будь-якої влади*».

Називні речення: використовують для виділення об'єкта дослідження, теми або заголовка. Наприклад: "Тема дослідження – *«Вплив інновацій на продуктивність праці»*".

Аналітичні речення: використовують для формулювання висновків, узагальнень, або для виділення ключових результатів. Наприклад: «Висновок: *доведено, що ринок є стимулятором економічного розвитку*».

Як ці моделі допомагають у науковому викладі

Класифікація. Дозволяють чітко групувати об'єкти за спільними ознаками, наприклад в аналітичних реченнях або реченнях із однорідними членами.

Структурування. Допомагають структурувати текст, виділяючи головні ідеї та допоміжні деталі, що відповідає принципу чіткої структуризації наукових текстів.

Лаконічність. Зменшують кількість слів, зберігаючи при цьому точність та інформативність. Наприклад, у називних реченнях можна подати назву теми чи розділу стисло і зрозуміло.

Практичний блок

Запитання для самоконтролю

1. Які моделі простих речень використовують у науковому стилі для розподілу на групи?
2. Для чого використовують модель простого речення з однорідними членами? Наведіть приклади.
3. Для чого використовують називні речення? Наведіть приклади.
4. Для чого використовують аналітичні речення? Наведіть приклади.
5. Як ці моделі допомагають у науковому викладі?

Тестові завдання 2.3

1. У науковому стилі моделі простих речень використовують для групування та класифікації:
 - а) суб'єктів;
 - б) процесу;
 - в) об'єктів.
2. Які моделі простих речень використовують для перерахування ознак, властивостей, видів, етапів тощо:
 - а) однорідні члени речення;
 - б) називні речення;
 - в) аналітичні речення?
3. Для чого використовують називні речення:
 - а) для виділення об'єкта дослідження, теми або заголовка;
 - б) для формулювання висновків, узагальнень;
 - в) для виділення ключових результатів?

4. Для формулювання висновків, узагальнень або для виділення ключових результатів використовують:

- а) називні речення;
- б) аналітичні речення;
- в) однорідні члени речення.

5. До якої моделі належить речення «Кожна фірма має свою особливу внутрішню структуру, статус, розміри і сферу діяльності»:

- а) аналітичні речення;
- б) називні речення;
- в) однорідні члени речення?

6. До якої моделі належить речення «На завершення цього розділу було сформовано та конкретно деталізовано основні напрями розвитку підприємства»:

- а) однорідні члени речення;
- б) аналітичні речення;
- в) називні речення?

7. Що означає класифікація під час використання простих речень для розподілу на групи:

- а) чітке групування об'єктів за спільними ознаками;
- б) структурування тексту;
- в) зменшення кількості слів?

8. Що допомагає структурувати текст, виділяючи головні ідеї та допоміжні деталі:

- а) лаконічність;
- б) структурування;
- в) класифікація?

9. Що означає лаконічність у науковому стилі:

- а) виділення головних ідей та допоміжних деталей;
- б) групування об'єктів за спільними ознаками;
- в) зменшення кількості слів, зі збереженням при цьому точності та інформативності?

10. Виберіть модель із називним реченням:

а) Тема дипломної роботи – «Фактори впливу на розвиток підприємства»;

б) Екологічні фактори характеризуються рівнем екологічної безпеки підприємства та рівнем викидів відходів від виробництва;

в) Було проаналізовано та порівняно поняття, які часто ототожнюють із розвитком.

Завдання 2.13. Складіть речення:

1) у діяльності підприємства, це довготривала сукупність, якісних і кількісних змін, завдяки яким відбувається поліпшення його стану та підвищення життєздатності, розвиток підприємства, – внутрішньої інтеграції, пристосування до зовнішнього середовища, за рахунок збільшення потенціалу підприємства, та можливості протидії зовнішнім впливам, трансформаційних процесів;

2) «Валтекс-маркетинг Плюс», дипломної роботи «Аналіз показників діяльності», тема другого розділу, товариства з обмеженою відповідальністю;

3) напрями розвитку підприємства, для досягнення мети, було виділено, в ході виконання дипломної роботи, методичні підходи до оцінювання розвитку, та обґрунтовано;

4) ТОВ «Валтекс-маркетинг Плюс», предметом дослідження є, методичних та практичних аспектів, забезпечення розвитку, сукупність теоретичних;

5) глобалізація, трансформаційних процесів, відкритість світової економіки, характеризується високою динамічністю, в економічних системах усіх рівнів, ера економіки знань, безперервних змін та інновацій, і потребує від підприємств;

6) а й державі створювати, що для забезпечення розвитку підприємства, вживати заходів керівництву, було виявлено, необхідні умови для цього, слід не тільки.

Завдання 2.14. Випишіть речення з однорідними членами.

1. На території підприємства розташовано будівлі прохідної, адміністративного корпусу, приміщення основного виробництва, котельня, електроцех, склади матеріалів, сировини і готової продукції, гаражі, очисні споруди.

2. Розвиток підприємства трактують як процес перетворення відкритої системи в просторі й часі, що характеризується зміною цілей існування через створення нової структури та переведення її в нові напрями функціонування.

3. Одним із головних завдань керівництва підприємства є ефективне управління соціально-економічною системою підприємства із забезпеченням її розвитку.

4. Разом із дирекцією, відділом охорони праці, екологічним відділом, відділом кадрів, бухгалтерією, відділом маркетингу, відділом збуту, відділом стандартизації, виробничим відділом, охоронно-транспортним відділом і енергетичним відділом на підприємстві налічують 61 працівника.

5. Для аналізу ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати було застосовано такі показники: абсолютне значення фонду оплати праці, середньооблікова чисельність працівників, вартісний показник продуктивності праці, коефіцієнт обороту за наймом, коефіцієнт обороту за вибуттям та коефіцієнт постійності кадрів.

6. Останнім часом досить часто розвиток підприємства більшою мірою залежить від зовнішніх умов, що не є керованими з боку підприємства.

Завдання 2.15. Прочитайте текст і придумайте три варіанти назви тексту. Випишіть із тексту моделі з називними реченнями.

Професіоналізм – це високий рівень оволодіння будь-якою професією, що характеризується майстерністю і високою компетентністю.

У сучасному світі є безліч можливостей для підвищення вашого професійного рівня. Найголовніше в цьому процесі – це бажання розвиватися, самовдосконалюватися. З інструментів, які можуть допомогти менеджеру здійснити це бажання, варто виділити такі.

Освіта. Якісна вища освіта стане хорошим базисом для кар'єрного старту. Для подальшого зростання потрібне постійне оновлення та розширення знань, зокрема в суміжних галузях. Тренінги, семінари, курси та навчальні програми дозволять вам систематизувати цей процес.

Самоосвіта. Навчальні заклади просто не в змозі встигнути за всіма тенденціями та нововведеннями в тій чи іншій професійній галузі, тому слід постійно здобувати нові знання та інформацію самотійно. Читайте професійну літературу (книги, періодичні видання), спілкуйтесь із цікавими

людьми. Підготовка статей та публічних виступів на професійну тему також сприяє самоосвіті.

Стажування та обмін досвідом. Мабуть, це один із найефективніших інструментів підвищення кваліфікації. Він дає змогу отримати доступ до передового досвіду та інформації, яку ніде не публікують.

Самоорганізація. Щоб усе встигати, потрібно правильно організувати свій час. Для цього навіть не обов'язково вивчати секрети тайм-менеджменту – достатньо хоча б завести щоденник.

Перфекціонізм. Намагайтеся робити свою роботу якомога якісніше і досягати максимально можливого результату. Однак не забувайте, що все добре в міру.

Бути менеджером означає постійно спілкуватися з людьми, тому варто розвивати в собі такі якості, як доброзичливість, тактовність, витриманість, які також будуть складовими професіоналізму менеджера.

Завдання 2.16. Напишіть висновки до кожного абзацу тексту, використовуючи такі мовні кліше: виконаний аналіз підтверджує, що; є всі підстави зробити такий висновок; можна впевнено стверджувати, що; сформулюємо основні висновки; здійснене дослідження дозволяє зробити такі висновки

Міжнародна економічна інтеграція

Міжнародна економічна інтеграція є процесом розвитку стійких взаємозв'язків груп країн, оснований на проведенні ними погодженої міждержавної політики.

Міжнародна економічна інтеграція ґрунтується на міжнародній спеціалізації національних господарств низки країн.

Регіональна економічна інтеграція є основним процесом у розвитку світового господарства, яке дедалі більше складається з великих інтегрованих економічних блоків (угруповань). Головні з них сформувалися з економічно розвинених країн у Європі та Північній Америці.

Перше угруповання з'явилося в 1950-х рр. унаслідок інтеграційних процесів у Західній Європі. 1957 року було створено Європейське економічне співтовариство (ЄЕС).

Нині на території Європи існує Європейський Союз (ЄС) із населенням 345 млн осіб. У межах ЄС вільно переміщуються товари, капітали та послуги, технології та робоча сила.

До складу другого великого інтегрованого угруповання, яке об'єднує 370 млн осіб, входять США, Канада та Мексика.

Завдання 2.17. Складіть речення.

До міжнародних економічних відносин можна зарахувати	проблеми функціонування ринків окремих товарів, утворення ціни на цих ринках, закономірності поведінки фірми і споживачів, проблеми розподілу доходів від виробництва товарів і послуг
Найважливіші галузі матеріального виробництва – це	світову торгівлю, міжнародні кредитно-фінансові відносини, міжнародне виробниче співробітництво, міжнародні науково-технічні зв'язки та надання міжнародних послуг
Міжнародне виробниче співробітництво містить такі поняття, як	повітря, воду, їжу, матеріали для одягу та будівництва житла, сировину для промисловості
Галузі невиробничої сфери –	промисловість, сільське господарство, вантажний транспорт, будівництво, а також торгівля та матеріально-технічне постачання
Мікроекономіка охоплює	міжнародна спеціалізація, спільне виробництво продукції, співробітництво в галузі капітального будівництва, спільні підприємства
Тільки з навколишньої природи людина отримує все необхідне:	житлове господарство, побутове обслуговування та комунальні послуги, охорона здоров'я, наука, просвітництво, культура

Завдання 2.18. Напишіть план тексту, використовуючи моделі з називними реченнями.

Економічне зростання і циклічність розвитку

Обмеженість ресурсів, циклічність розвитку впливають на економічне зростання країни, забезпечення якого є найважливішою метою економічної політики держави.

Економічне зростання – це тенденція зміни сукупних показників розвитку національної економіки за певний проміжок часу, зазвичай за рік. Загальним показником процесу економічного зростання вважають збільшення валового національного продукту, чистого національного

продукту чи національного доходу за певний період або їх збільшення на душу населення. Як окремі показники використовують продуктивність праці, ефективність виробництва тощо. Однак ці показники не завжди дозволяють судити про якісний бік економічного зростання. І тому потрібно зіставити темпи економічного розвитку з темпами приросту населення.

Економічне зростання складається під впливом факторів пропозиції та факторів попиту. Фактори, що приводять до фізичного зростання обсягу виробництва (забезпечення економіки природними ресурсами, розмір основного капіталу тощо), називають факторами пропозиції.

Економічне зростання можливе лише в разі підвищення рівня сукупних витрат населення, тобто за умови розвитку попиту продукції. Попит забезпечує найповніше залучення ресурсів до економічного обороту.

Для економіки країни та соціального життя суспільства важливим є не економічне зростання, а його темпи.

Відповіді до тестових завдань

1.1: 1-б, 2-а, 3-в, 4-в, 5-а, 6-б, 7-а, 8-б, 9-в, 10-а.

1.2: 1-а, 2-в, 3-а, 4-б, 5-б, 6-в, 7-а, 8-б, 9-в, 10-а.

1.3: 1-б, 2-а, 3-в, 4-а, 5-б, 6-в, 7-а, 8-в, 9-б, 10-а.

2.1: 1-в, 2-б, 3-а, 4-а, 5-в, 6-б, 7-в, 8-а, 9-б, 10-в.

2.2: 1-б, 2-в, 3-а, 4-а, 5-в, 6-б, 7-в, 8-а, 9-б, 10-в.

2.3: 1-в, 2-а, 3-а, 4-б, 5-в, 6-б, 7-а, 8-б, 9-в, 10-а.

Рекомендована література

1. Бронікова С. А., Єгорова Т. Д., Кудрявцева З. Ф. Основи наукового мовлення : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2022. 252 с.

2. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Фахова українська мова : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2008. 272 с.

3. Вихованець І. Р. Теоретична граматики української мови. Київ : Либідь, 2004. 398 с.
4. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ : Академія, 2004. 336 с.
5. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. Вінниця : ЦНЛ, 2003. 264 с.
6. Діденко О. В., Дияк В. В., Голярдик Н. А., Купчишина В. Ч. Культура наукового мовлення : навч. посіб. Хмельницький : НАДПСУ, 2019. 248 с.
7. Жогіна В. І. Українська мова. Науковий стиль мовлення : навч. посіб. Київ : НАУ, 2013. 144 с.
8. Кириленко В. В. Економіка : навч. посіб. Тернопіль : Екон. думка, 2002. 193 с.
9. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 136 с.
10. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови : монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 452 с.
11. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ : Академія, 2001. 368 с.
12. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2009. 392 с.
13. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. 252 с.
14. Тимкова В. А., Марцінко Т. І., Чечель О. М. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. Вінниця : ВНАУ, 2014. 332 с.
15. Тимкова В. А. Українська мова в науці : навч. посіб. Вінниця : ВНАУ, 2018. 212 с.
16. Черемська О. С., Сухенко В. Г. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 436 с.
17. Черемська О. С. Українська мова науки, аналітичної сфери та управління : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 240 с.
18. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс : підручник. Київ : Літера ЛТД, 2003. 448 с.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 2. Синтаксичні особливості сучасного наукового стилю мови.....	5
Тема 3. Синтаксичні особливості сучасного наукового стилю мовлення	5
3.1. Види словосполучень	5
3.2. Переважне використання іменникових словосполучень (керування) як ознака наукового стилю.....	11
3.3. Генітивні ланцюжки	17
Тема 4. Речення та його ознаки. Моделі простих речень, притаманних науковому стилю.....	23
4.1. Моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для визначення поняття	23
4.2. Моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для опису особливостей предметів і явищ	30
4.3. Моделі простих речень, які використовують у науковому стилі для розподілу на групи	37
Відповіді до тестових завдань.....	44
Рекомендована література.....	44

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ФАХОВА ІНОЗЕМНА МОВА

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
для іноземних здобувачів вищої освіти
всіх спеціальностей
першого (бакалаврського) рівня
(II частина)**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Михайлюк** Наталія Володимирівна

Відповідальний за видання *Л. В. Савицька*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *Н. Г. Войчук*

План 2026 р. Поз. № 132 ЕВ. Обсяг 47 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*